

Gemeente
Scherpenzeel

Nota Economisch Beleid Gemeente Scherpenzeel 2015-2018

Nota Economisch Beleid Scherpenzeel

De Nota Economisch Beleid Scherpenzeel

is een document van de Gemeente Scherpenzeel

dat de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

beschrijft en de economische beleidsplanning

van de Gemeente Scherpenzeel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		3
Samenvatting		5
Voorwoord	Burgemeester B. Visser	7
Hoofdstuk 1	Inleiding	8
1.1	Nota Economisch Beleid Scherpenzeel	8
1.2	Doelstellingen	8
1.3	Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2	De gemeente Scherpenzeel	9
2.1	Ligging	9
2.2	Geschiedenis	9
2.3	Bereikbaarheid	10
2.4	Bevolking	10
2.5	Beroepsbevolking	11
2.6	Bedrijvigheid	11
2.7	SWOT	13
Hoofdstuk 3	Trends en economisch beleid	14
3.1	Economische trends	14
3.2	Beleid van EU, Rijk, provincie Gelderland en Regio FoodValley	15
Hoofdstuk 4	Economische structuur van Scherpenzeel	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Midden- en Kleinbedrijf (MKB)	17
	4.2.1 Detailhandel	17
	4.2.2 Dienstverlening	18
	4.2.3 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?	19
	4.2.4 Conclusies	20
	4.2.5 Aanbevelingen	20
4.3	Landbouw	21
	4.3.1 Noordelijk buitengebied	21
	4.3.2 Zuidelijk buitengebied	22
	4.3.3 Bestemmingsplan Buitengebied	22
	4.3.4 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?	22
	4.3.5 Conclusies	23
	4.3.6 Aanbevelingen	23
4.4	Industrie, Transport & Logistiek	23
	4.4.1 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?	23
	4.4.2 Conclusies	24
	4.4.3 Aanbevelingen	24
4.5	Bedrijventerreinen	24
	4.5.1 Bestemmingsplan Bedrijventerreinen (2013)	24
	4.5.2 Kenmerken	24
	4.5.3 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?	25
	4.5.4 Conclusies	25
	4.5.5 Aanbevelingen	25

4.6	Horeca, Toerisme & Recreatie	26
	4.6.1 Verblijfs- en dagrecreatie	26
	4.6.2 Promotie	27
	4.6.3 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?	27
	4.6.4 Conclusies	27
	4.6.5 Aanbevelingen	27
4.7	Overheid	28
	4.7.1 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?	28
	4.7.2 Conclusies	28
	4.7.3 Aanbevelingen	29
Hoofdstuk 5	Speerpunten	30
5.1	Inleiding	30
5.2	Ambitie	30
5.3	Doelstellingen & Spoorpunten	30
	5.3.1 Doelstelling 1 <i>Behouden, versterken en stimuleren van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid in Scherpenzeel</i>	30
	5.3.2 Doelstelling 2 <i>Het (verder) verbeteren van het ondernemers(vestigings)klimaat</i>	30
	5.3.3 Doelstelling 3 <i>Het (blijvend) onderhouden van goede relaties met ondernemers en bedrijfsleven</i>	31
Hoofdstuk 6	Uitvoeringsprogramma	32
6.1	Spoorpunten en activiteiten bij doelstelling 1	32
6.2	Spoorpunten en activiteiten bij doelstelling 2	33
6.3	Spoorpunten en activiteiten bij doelstelling 3	34
Bijlagen	Geraadpleegde kerngegevens	35

Samenvatting

De gemeente Scherpenzeel maakt, meer dan ooit, werk van het economisch beleid. Onze ambitie is om, samen met ondernemers, actief te werken aan een **ondernemend, groeiend en bloeiend Scherpenzeel** waar het fijn wonen, werken en verblijven is.

De gemeente Scherpenzeel werkt actief aan een **aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers** met als doel de **toename van de werkgelegenheid** en het **versterken van het bedrijfsleven**.

Inwoners en ondernemers kunnen hun ambities verwezenlijken; de gemeente **faciliteert, jaagt aan, verbindt en denkt en werkt mee** om deze ambities te kunnen verwezenlijken.

De **doelstellingen** van het economisch beleid zijn

1. Het behouden, versterken en stimuleren van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid;
2. Het (verder) verbeteren van het ondernemers(vestigings)klimaat;
3. Het (blijvend) onderhouden van goede relaties met ondernemers en bedrijfsleven.

De bovenstaande doelstellingen laten zich als volgt omschrijven:

BEWAREN

- * De gemeente Scherpenzeel zet zich actief in om de bedrijvigheid, werkgelegenheid én detailhandel te behouden en – samen met ondernemers – te stimuleren waarbij we nadrukkelijk kijken naar de kansen die Regio FoodValley ons daarin biedt.
- * We koesteren de cultuurhistorie – ons erfgoed uit het verleden – en laten inwoners en toeristen hiermee kennis maken.
- * We zijn zuinig op ons buitengebied waar natuur, rust, ruimte en agrarische activiteiten hand in hand gaan. Het is zowel de plek voor agrariërs om te kunnen werken als voor anderen om er recreatief te verblijven. *
- * We zoeken naar mogelijkheden om landbouw en toerisme te verbinden.

BEWERKEN

- * De gemeente Scherpenzeel werkt – samen met ondernemers – aan het versterken van de bedrijvigheid (met name ook de detailhandel en de opkomende zorg economie) en de werkgelegenheid. Dat is goed voor Scherpenzeel en daarmee ook goed voor inwoners en ondernemers.
- * We zoeken naar nieuwe kansen voor (innovatieve) ontwikkelingen voor bedrijfsleven, industrie, detailhandel, zorg en toerisme en onderzoeken of en welke ruimte daarvoor nodig is (op bestaande of nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen, binnen of buiten de bebouwde kom).
- * Het centrum van Scherpenzeel krijgt een nieuwe impuls op het gebied van beleving, voorzieningen en mobiliteit zodat het centrum ook in de toekomst een aantrekkelijke plek blijft om kwalitatief boodschappen te doen en er (langer) te verblijven.

BELEVEN

- * De gemeente Scherpenzeel wil dat het dorp een plek wordt waar inwoners en toeristen graag komen en verblijven. Een dorp waar ook iets valt te beleven – passend bij de maat, schaal en identiteit van Scherpenzeel.
- * We ontwikkelen voor deze beleving de merknaam 'Heerlijkheid Scherpenzeel' en bouwen dit, met inwoners en ondernemers, uit tot een breed gedragen marketingconcept van Scherpenzeel waarbij we zoeken

naar mogelijkheden om 'beleven' te verbinden aan de economie van Scherpenzeel.

We spreken de wens uit dat de Nota Economisch Beleid Scherpenzeel in het algemeen – en de activiteiten die daaruit voortvloeien in het bijzonder – een merkbare bijdrage leveren aan de toekomstige bedrijvigheid van onze gemeente in het belang van onze inwoners én ondernemers.

Voorwoord

Geachte lezer,

Wie de geschiedenis van Scherpenzeel aandachtig bestudeert, zal tot de conclusie komen dat de inwoners van Scherpenzeel altijd een nijver volkje zijn geweest. We weten niet wanneer Scherpenzeel precies is ontstaan, maar op een gegeven moment – ergens in de vroege Middeleeuwen – werd besloten om op deze plek een versterkt huis te bouwen en een nederzetting te stichten. Wat daarvoor de aanleiding is geweest... wie zal het zeggen? Feit is wel dat er sindsdien sprake is van het dorp Scherpenzeel. Of beter: de Heerlijkheid Scherpenzeel.

En heerlijk... dat is Scherpenzeel nog steeds. Om er te wonen, te werken en te verblijven. Een dorp om trots op te zijn en om met elkaar (verder) vorm te geven. Meer dan ooit is dat een opdracht voor ons allemaal. Het is niet langer de gemeente die (alleen) bepaalt hoe de gemeente zich moet ontwikkelen. Dat is iets waar we elkaar bij nodig hebben: inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers. Zo geven we samen vorm aan onze toekomst.

Economie

De economische ontwikkeling van Scherpenzeel is daarbij van groot belang. Bedrijven – in welke vorm en grootte dan ook – zorgen voor bedrijvigheid en werkgelegenheid, passend bij de schaal van Scherpenzeel. We vinden het belangrijk om dit de komende jaren actief – samen met inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers – op te pakken en er op die manier voor te zorgen dat we

bewaren wat we hebben,
bewerken om te ontwikkelen
en te **beleven** om er samen – als inwoners en bezoekers – van te genieten.

En daar is beleid voor nodig. Keuzes die we samen maken en die eraan bijdragen dat we, nu en later, kunnen spreken van een sterk economisch Scherpenzeel. Dat is belangrijk voor onze inwoners én onze ondernemers. Samen zetten we onze schouders onder dit beleid. Zodat het ook tot in lengte van jaren 'heerlijk' blijft om in de 'Heerlijkheid Scherpenzeel' te wonen en te werken.

B. Visser
Burgemeester

Hoofdstuk 1

Inleiding

1.1 Nota Economisch Beleid Scherpenzeel

De gemeente Scherpenzeel maakt – meer dan ooit – werk van het economisch beleid. De ambitie van het gemeentebestuur is een *ondernemend, groeiend en bloeiend Scherpenzeel* waar het fijn wonen, werken en verblijven is. Het is daarbij – om meer dan een reden – belangrijk dat waardevolle karakteristieken worden bewaard, zoals de buitengebieden aan de noord- en zuidzijde van de dorpskern. Tegelijkertijd zet de gemeente in op een *aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers* met als doel *toename van de werkgelegenheid* en het *versterken van het bedrijfsleven* in de gemeente Scherpenzeel. Een belangrijke voorwaarde is dat sprake is van *verbondenheid, samenhang en evenwicht* tussen bedrijven, de agrarische sector, detailhandel, dienstverlening, horeca, onderwijs, het toerisme en de recreatie, werken, wonen en zorg. Inwoners en ondernemers moeten hun ambities kunnen verwezenlijken waarbij de gemeente faciliteert, (proactief) meedenkt en meewerkt om deze ambities te kunnen verwezenlijken.

Overheid én ondernemers

De gemeente Scherpenzeel wil (en kan) deze ambitie niet alléén verwezenlijken; een belangrijk uitgangspunt is de *samenwerking met ondernemers*. Daarvoor is nieuwe ontwikkelingsruimte of verbetering van bestaande ruimte nodig. En een aantrekkelijk ondernemersklimaat, waardoor ondernemingen graag in Scherpenzeel willen blijven of zich in deze gemeente willen vestigen. Dat is een *gezamenlijke opgave* voor gemeente én ondernemers.

Onze ambitie

- De gemeente Scherpenzeel profiteert volop van haar unieke identiteit: de ruimte, de leefbaarheid, liggend in een groene, natuurlijke omgeving (de Gelderse Vallei) en in de nabijheid van stedelijke dynamiek (Utrecht, Arnhem, Ede en Amersfoort).
- De gemeente Scherpenzeel is en blijft een fijne gemeente om te wonen, te werken en te verblijven.
- De gemeente faciliteert en ondersteunt ondernemers.

1.2 Doelstellingen

Het *ambitieniveau* voor het economisch beleid van de gemeente Scherpenzeel, zoals hierboven beschreven en samengevat, is vertaald naar een economische visie voor de gemeente Scherpenzeel die is opgesteld aan de hand van de volgende *doelstellingen*:

1. Het behouden, versterken en stimuleren van de bedrijvigheid en werkgelegenheid;
2. Het (verder) verbeteren van het ondernemers(vestigings)klimaat;
3. Het (blijvend) onderhouden van goede relaties met ondernemers en bedrijfsleven.

1.3 Leeswijzer

De doelstellingen, zoals hierboven geformuleerd, vormen de basis voor de *speerpunten* (zie hoofdstuk 5) en het *uitvoeringsprogramma* (zie hoofdstuk 6).

Voordat de speerpunten en het uitvoeringsprogramma worden beschreven, volgt in hoofdstuk 2 een beschrijving van de gemeente Scherpenzeel en in hoofdstuk 3 een opsomming van beleidskaders die van invloed zijn op het economisch beleid van de gemeente Scherpenzeel. In hoofdstuk 4 wordt de economische structuur van Scherpenzeel beschreven.

Hoofdstuk 2

De gemeente Scherpenzeel

2.1 Ligging

De gemeente Scherpenzeel ligt in de Gelderse Vallei en wordt aan de noordzijde begrensd door Barneveld en Leusden, aan de oostzijde door Renswoude en aan de zuid- en westzijde door de gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg. Scherpenzeel heeft een oppervlakte van 13,81 km² (waarvan 0,03 km² water).

De gemeente Scherpenzeel bestaat uit één kern en een aantal buurtschappen, zoals Ruwinkel, De Haar en een deel van het buurtschap Moorst. De gemeente Scherpenzeel behoort sinds 19 september 1814 tot de provincie Gelderland.

De gemeente Scherpenzeel is, volgens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, opgedeeld in drie wijken en buurten¹:

Tabel 2a: Wijken en buurten volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek

CBS-Code	Buurtnaam	Inwoners	Oppervlakte	Waarvan land
BU-02790000	Scherpenzeel	8590	250 ha.	250 ha.
BU-02790008	Buitengebied Zuid	120	151 ha.	150 ha.
BU-02790009	Buitengebied Noord	330	983 ha.	981 ha.

2.2 Geschiedenis²

De naam Scherpenzeel, ooit 'Scarpenzele' genoemd, geeft aanleiding te veronderstellen dat er naast een nederzetting een versterkt huis moet zijn geweest. Het laatste deel van het woord 'zeel' is afgeleid van 'zale' of 'sale', dat zaal of huis betekent. Het eerste deel 'scherpen' kan een aanduiding zijn van de aanwezigheid van *staketse/s* ofwel een rij scherpe palen. Het zou in dit geval dus kunnen gaan om een versterkt huis omgeven door een rij palen, het prototype dus van een oude burcht of kasteel.

Het wapen van de gemeente Scherpenzeel (zes zilveren leliën geplaatst in azuur in 3, 2 en 1 en gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels) is identiek aan dat van de eerste Heren van de Heerlijkheid Scherpenzeel die afstammen van het geslacht Van Amersfoort.

Middeleeuwen

Scherpenzeel, gelegen op de grens van Gelre en het Sticht, was strategisch gezien een belangrijk punt. Tussen de Hertog van Gelre en de Bisschop van Utrecht, die naast kerkelijk leider ook wereldlijk heerser was, waren toentertijd regelmatig strubbelingen. Scherpenzeel was, door de eeuwen heen, dan weer Utrechts, dan weer Gelders bezit. De adellijke familie Van Scherpenzeel gaat in ieder geval terug tot 1229; dat betekent tegelijkertijd dat de plaats ouder moet zijn. De oudst bekende vermelding van een kerk in Scherpenzeel dateert van 22 november 1342; sinds 1380 was de plaats een Gelders leen. Vanaf de dertiende of veertiende eeuw tot 1636 was Scherpenzeel eigendom van de familie Van Scherpenzeel. Van 1636 tot 1793 was de familie Westerholt eigenaar van de Heerlijkheid van Scherpenzeel, gevolgd door de families Van Heeckeren, Van Naamen en Royaards (tot 1975).

De overgang van Scherpenzeel tot het protestantisme heeft zich kort na 1597 voltrokken, toen de pastoor was vertrokken en bevestigde dat er weinig reguliere inkomsten

¹ Gegevens zijn afkomstig van 1 januari 2014

² Bron: Gen Wiki Gelderland

waren. Dat was ook de reden dat toen nog geen eigen predikant was gevonden. De enige echte reguliere inkomsten kwamen van de St. Anna- en St. Barbara vicarie.

Nieuwste Tijd

In 1940 werden terugtrekkende gevechten in Scherpenzeel gevoerd, zodat men kon zich verschansen in de Grebbelinie. Vanwege deze gevechten werden veel vernielingen in het dorp toegebracht. Op 13 mei 1940 slaagde het Nederlandse leger erin een aanval op de Grebbelinie bij Scherpenzeel af te slaan. Alleen de voorposten in Scherpenzeel moesten worden opgegeven. In 1941 begon de wederopbouw van de vernielde gebouwen in de stijl van de *Delftse school*. In de nadagen van de oorlog werd op 22 april 1945 de toren van de middeleeuwse kerk door de Duitse bezetters opgeblazen. De toren en een groot gedeelte van het schip werden verwoest.

Cultureel erfgoed

De gemeente Scherpenzeel kent – ondanks de soms onstuimige geschiedenis – een aantal mooie monumenten:

- De Grote- of Antoniuskerk (Kerkplein) met de Mariatoren uit de 14^e eeuw. Het meest indrukwekkende is wel de bewaard gebleven grafsteen van Johan van Scherpenzeel (overleden in 1619) en zijn tweede vrouw, Margriet van Essen.
- Huize Scherpenzeel (Burg. Royaardslaan), voor het eerst vermeld in het midden van de 14^e eeuw. Aan de achtergevel van het huis, aan de oostzijde, is nog duidelijk de vorm te zien van de oorspronkelijk woontoren of donjon.
- Het Hooge Huys (Plein 1940-1945), uit de eerste helft van de 17^e eeuw, in 1964 geheel gerestaureerd. De oorspronkelijke bestemming ervan is niet bekend.

2.3 Bereikbaarheid

De gemeente Scherpenzeel ligt aan de provinciale weg N224 (Zeist > Ede > Arnhem, 45,2 km). Vanuit het noorden is Scherpenzeel bereikbaar via de N208 (Barneveld > Scherpenzeel, 7,5 km). Het zuiden is ontsloten door middel van de Hopeseweg die via de Amerongse Berg uitkomt in Amerongen (één van de kernen van de gemeente Utrechtse Heuvelrug). Amersfoort en Ede (15 autominuten) en Utrecht en Arnhem (30 autominuten) zijn grote(re) steden in de omgeving van Scherpenzeel.

Voor het openbaar vervoer zijn er verschillende busverbindingen:

- Connexxion Lijn 80: Amersfoort – Scherpenzeel – Wageningen (v.v.);
- Connexxion Lijn 83: Amersfoort – Scherpenzeel – Veenendaal (v.v.);
- Buurtbus De Glind 511: Barneveld – De Glind – Scherpenzeel (v.v.).

2.4. Bevolking

De gemeente Scherpenzeel kent, met name als gevolg van een aantal gerealiseerde nieuwbouwplannen, een gestaag groeiend aantal inwoners. De provincie Gelderland verwacht, op basis van de huidige ontwikkelingen, dat Scherpenzeel in 2050 ruim 12.300 inwoners heeft met ruim 4.800 huishoudens.

Tabel 2b: Aantal inwoners van de gemeente Scherpenzeel op 1 januari 2011, 2012, 2013 en 2014

	2011	2012	2013	2014
Scherpenzeel	9.327	9.354	9.403	9.498

Bron: CBS/Provincie Gelderland (2014)

Tabel 2c: Bevolkingsontwikkeling naar leeftijd en aantal huishoudens tussen 2010 en 2030

	2010	2015	2020	2025	2030
0-14 jaar	1.983	2.001	2.031	2.154	2.285
15-24 jaar	1.169	1.249	1.265	1.273	1.270
25-39 jaar	1.779	1.741	1.847	1.914	2.050
40-54 jaar	1.849	1.959	1.962	1.940	1.975
55-64 jaar	1.138	987	1.031	1.147	1.177
65-74 jaar	842	979	953	828	880
75+	556	757	928	1.138	1.224
Totaal	9.316	9.673	10.017	10.394	10.861
Huishoudens	3.584	3.812	4.018	4.230	4.403

Bron: Provincie Gelderland, Bureau Economisch Onderzoek (2012)

Volgens de bovenstaande bevolkingsprognose van de provincie Gelderland neemt het aantal inwoners van Scherpenzeel de komende jaren gestaag toe, waarbij het aantal 75-plussers meer dan verdubbelt.

2.5 Beroepsbevolking

De beroepsbevolking van Scherpenzeel is de afgelopen jaren licht toegenomen. Deze stijging houdt – min of meer – gelijke tred met de stijging van het aantal inwoners van Scherpenzeel. Het meest recente cijfer dateert uit 2014; toen werd 72% van de inwoners van Scherpenzeel gerekend tot de beroepsbevolking.

Onder beroepsbevolking worden verstaan:

- Inwoners die ten minste 12 uur per week werken of
- Inwoners die werk hebben aanvaard waardoor ze ten minste 12 uur per week gaan werken of
- Inwoners die verklaren ten minste 12 uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om werk voor ten minste 12 uur per week te vinden.

Tabel 2d: Beroepsbevolking van de gemeente Scherpenzeel op 1 januari 2011, 2012, 2013 en 2014

	2011	2012	2013	2014
Mannen 15-74	2.670	2.670	2.690	2.710
Vrouwen 15-74	2.180	2.210	2.260	2.260
Totaal	4.840	4.880	4.950	4.970

2.6 Bedrijvigheid

Tabel 2e: Werkgelegenheid

	2010	2012	2014
Landbouw	120	150	140
Industrie	700	720	730
Nutsbedrijven	0	10	20
Bouwnijverheid	410	440	430
Groothandel	1.060	1.200	1.370
Detailhandel	370	410	370
Vervoer & Opslag	280	270	290
Horeca	170	180	170
Financiële instellin-	60	30	30

gen			
Dienstverlening (Z)	370	350	330
Openbaar bestuur	90	90	90
Onderwijs	130	130	120
Gezondheidszorg	240	260	270
Dienstverlening (O)	100	130	130
Totaal	4.090	4.350	4.470

Tabel 2f: Bedrijfsvestigingen (naar sector)

	2010	2012	2014
Landbouw	50	50	50
Industrie	50	50	40
Nutsbedrijven	0	0	0
Bouwnijverheid	130	150	140
Groothandel	50	50	50
Detailhandel	90	100	80
Vervoer & Opslag	40	40	40
Horeca	20	20	20
Financiële instellingen	10	10	10
Dienstverlening (Z)	140	150	150
Openbaar bestuur	10	10	0
Onderwijs	20	20	30
Gezondheidszorg	30	40	50
Dienstverlening (O)	60	60	70
Totaal	690	740	750

Het aantal Scherpenzeelse bedrijven is 0,5% van het aantal bedrijven in de provincie Gelderland.

De bovenstaande overzichten laten zien dat de meeste bedrijven in de *bouwnijverheid* en *zakelijke dienstverlening* zijn te vinden en dat veruit het meeste aantal werknemers bij *groothandels* werkzaam is.

Tabel 2g: Top 20 van grootste vestigingen van bedrijven of instellingen

Naam	Arbeidsplaatsen	Bedrijfsindeling
VION Scherpenzeel	200-499	Handel
Asco Controls B.V.	100-199	Industrie
Interface	100-199	Industrie
Van Heugten Transport B.V.	50-99	Vervoer en Opslag
Interface Nederland B.V.	50-99	Handel
Interface European Manufacturing B.V.	50-99	Industrie
Gemeente Scherpenzeel	50-99	Openbaar bestuur
Zorggroep Ena (Huis in de Wei)	20-49	Gezondheidszorg
Jumbo Scherpenzeel	50-99	Handel
Berkhof B.V.	20-49	Landbouw
Mandersloot Expeditiebedrijf	20-49	Vervoer en Opslag
Alsta B.V.	20-49	Handel

Schimmel Loonbedrijf	20-49	Bouwnijverheid
Proviande	50-99	Handel
WSB Winkelbetimmeringen	50-99	Industrie
Interface European Manufacturing B.V.	50-99	Industrie
C&S Valkenburg	20-49	Industrie
Bouwbedrijf Osnabrugge	20-49	Bouwnijverheid
Quint & Van Ginkel	20-49	Bouwnijverheid
Technica ICT B.V.	20-49	Handel

Bron: Provincie Gelderland, Statistisch Zakboek, 2015

2.7 SWOT

Wat zijn de sterke en zwakke punten van (de economie van) Scherpenzeel? Wat zijn de kansen en de bedreigingen? In het onderstaande overzicht staan de belangrijkste elementen op een rij.

Zwak

- Kans op ontgroening (op de langere termijn) en vergrijzing met als gevolg een afname van de beroepsbevolking;
- Gebrek aan (direct ontwikkelbare) ruimte voor nieuwe bedrijven;
- Weinig ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw;
- Tekort aan middelgrote winkelvolumes en –trekkers;
- Beperkt aanbod van dag(deel)recreatie en verblijfsrecreatie;
- Weinig beleid op de zorgeconomie;
- Toenemende verkeersdruk (via de zogenoemde 'dorpenroute').

Sterk

- De centrale ligging in Nederland;
- De centrale ligging ten opzichte van de snelwegen A1, A12, A28 en A30;
- De kernwaarden rust, ruimte en natuur;
- Cultuurhistorie;
- De gestaag groeiende bevolking;
- De aanwezigheid van enkele grote bedrijven;
- Sterke (en steeds actievare) ondernemersvereniging (met brede branchevertegenwoordiging);
- Gratis parkeren.

Bedreigingen

- Concurrentie van Barneveld, Ede en Amersfoort, bijvoorbeeld op het gebied van winkelen;
- Opkomst van het internetwinkelen.

Kansen

- Versterking van het recreatieve dorpskarakter van Scherpenzeel, onder andere door in te zetten op de *branding* van het 'merk Scherpenzeel';
- Verbeteren van het voorzieningenniveau;
- Onderzoek naar centrummanagement;
- Kruisbestuiving tussen toerisme en recreatie, horeca en detailhandel benutten;
- Bestemmingsplan buitengebied biedt mogelijkheden voor toevoegen horeca.

Hoofdstuk 3

Trends en economisch beleid

Het derde hoofdstuk beschrijft een aantal economische trends dat, in meer of mindere mate, van invloed kan zijn op het economisch beleid van de gemeente Scherpenzeel.

3.1 Economische trends

Economische groei

Het herstel van de Nederlandse economie zet door³. In 2015 groeit het BBP (Bruto Binnenlands Product) met 2,0% en volgend jaar (2016) met 2,1%. Dit positieve beeld is in lijn met de ontwikkelingen elders in Europa, waarbij de groeicijfers van Nederland aan de bovenkant van de bandbreedte zitten. De inflatie neemt volgend jaar weer toe met 1,2%. De werkloosheid daalt naar 7,0% dit jaar en 6,7% in 2016. Het begrotingstekort (EMU-tekort) komt in 2016 naar verwachting uit op 0,8%.

De Nederlandse economie groeit dit en volgend jaar met respectievelijk 2,0% en 2,1%. Alle bestedingscategorieën dragen bij aan het economisch herstel. De relevante wereldhandel groeit met 4,0% in 2015 en met 5,2% in 2016. In 2015 trekken ook de consumptie van huishoudens en de investeringen van bedrijven aan.

In het kielzog van de aantrekkende economie neemt de werkgelegenheid dit en volgend jaar toe. In de marktsector groeit de werkgelegenheid in 2015 met 0,9% en in 2016 met 1,5%. De werkloosheid daalt naar 625.000 dit jaar en 600.000 personen volgend jaar. De inflatie (uitgedrukt in de zogenoemde *Harmonised Index of Consumer Prices*) in Nederland is, evenals in de rest van Europa, laag, maar neemt de laatste maanden toe door stijgende olieprijs en een lagere koers van de euro ten opzichte van de dollar.

Het voortgaande herstel van de Nederlandse economie heeft een positief effect op de belastinginkomsten, terwijl er minder uitgaven zijn voor werkloosheidsuitkeringen. De lage rentetarieven drukken de rente-uitgaven van de overheid. Deze drukkende factoren worden deels geneutraliseerd door afnemende aardgasbaten. Een hogere rente en lagere gasbaten vormen dit en volgend jaar een negatief risico voor het EMU-saldo. Volgend jaar wordt het overheidstekort met 0,3% bbp verminderd door een incidentele korting op de Nederlandse afdracht aan de Europese Unie.

Arbeidsmarkt

Op de arbeidsmarkt krijgen we, ook bij een lagere economische groei, op termijn te maken met tekorten op de arbeidsmarkt. Dit wordt veroorzaakt door de vergrijzing en de krimp van de beroepsbevolking. Met name de zorg- en technieksector worden naar verwachting nog vóór 2020 geconfronteerd met kwantitatieve tekorten. De vraag naar hoogopgeleide werknemers blijft naar verwachting de komende jaren groeien; de vraag naar ongeschoold werk daalt.

Trends en ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen laten zich moeilijk voorspellen, zeker nu de mondiale economie na een langere periode van recessie weer uit het dal omhoog klimt. Wereldwijde ontwikkelingen, zoals ontwikkelingen in het Midden-Oosten, het vluchtelingenprobleem en – op monetair gebied – de onzekerheid over de stabiliteit van de euro, hebben hun invloed op de economische ontwikkelingen.

³ Centraal Plan Bureau, Juniraming 2015 (zie: www.cpb.nl)

Naar verwachting gaat de ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie de komende jaren door. Dit leidt tot specialisatie van arbeid en tot vergaande mogelijkheden om tijd- en locatieafhankelijk te werken en te produceren. Het Centraal Plan Bureau verwacht dat de economische dynamiek zich verder zal concentreren in de stedelijke agglomeraties.

De arbeidsmarkt zal verder flexibiliseren; de 'baan voor het leven' gaat tot het verleden behoren. Tot slot is de verwachting dat de automobilititeit blijft groeien. Het gebruik van het openbaar vervoer blijft bij deze ontwikkeling achter.

3.2 Beleid van EU, Rijk, provincie Gelderland en Regio FoodValley

Europese Unie

De Europese Unie zet het economisch beleid van de afgelopen jaren voort. In het kort is deze gericht op een schone, slimme en sociale groei van de economie. Vorig jaar is een nieuwe periode van economische stimuleringsprogramma's (ESF, EFRO) gestart. Deze programma's leggen – meer dan ooit – de nadruk op de samenwerking tussen overheden en bedrijfsleven.

Rijksoverheid

Het kabinetsbeleid richt zich ook de komende jaren op het stimuleren van de economische ontwikkeling en bezuinigingen op collectieve uitgaven. Naar verwachting blijft het Rijk zich inzetten – door middel van het zogenoemde topsectorenbeleid – voor de versterking van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden in de voor Nederland belangrijke sectoren.

Provincie Gelderland

In 2011 besloten Provinciale Staten van Gelderland om het bestaande economische beleid, verwoord in de beleidsnota 'Maak het in Gelderland 2007-2011' opnieuw tegen het licht te houden.

Dat leidde tot de volgende hoofdpunten voor de Economische visie 2012-2016:

- De economische uitdaging voor de toekomst ligt in een marktgericht innovatiebeleid zowel voor de innovatieclusters FoodValley, HealthValley, de opkomende clusters Energie- en Milieutechnologie, Maakindustrie en Mode als voor het Midden- en Klein-bedrijf.
- Het Gelders vestigingsklimaat voor bedrijven is onderscheidend door middel van een aantrekkelijke en duurzame bedrijfsomgeving en fysieke en digitale bereikbaarheid (glasvezel). Ook de ontwikkeling van hoogwaardige campuslocaties draagt bij aan een sterke concurrentiepositie. Campussen met ruimte voor nieuwe (startende) bedrijven, inclusief fysieke faciliteiten (laboratoria) en begeleiding van nieuwe innovatieve bedrijven maakt Gelderland onderscheidend voor andere regio's. *Biobased economy* wordt door experts gezien als een leidend economisch principe voor de regionale economie.
- Duurzaamheid vertaalt zich ook in ondersteuning aan startende ondernemers, samenwerking bij regionale arbeidsmarktvraagstukken en een aantrekkelijke omgeving voor recreatie en toerisme. Experts adviseren dat het van belang is dat de overheid daaraan bijdraagt en daar ook voorwaarden voor schept.

Deze bevindingen zijn uitgangspunt geweest voor het opstellen van de *Economische Visie 2012-2016*, die in november 2011 door Provinciale Staten van Gelderland is vastgesteld.

Regio FoodValley

De gemeente Scherpenzeel is één van de acht gemeenten die samenwerkt in Regio FoodValley. De regio wil zich ontwikkelen tot hét agrofoodcentrum van Europa, de internationale topregio voor kennis en innovaties op gebied van gezonde, duurzame voeding.

Regio FoodValley is bekend door haar kennis en toepassingen op het gebied van food en biedt een uitstekende infrastructuur voor werken, wonen en bezoeken. Er is voldoende werkgelegenheid, goed onderwijs en het is prima wonen in een mooi landschap van Vallei, Heuvelrug en Veluwe. Voor de komende jaren wordt een nieuwe Strategische Agenda Regio FoodValley opgesteld waarin wordt beschreven op welke manier de zogenoemde Triple Helix – overheid, ondernemers en onderwijs (met de Wageningen UR als vlaggenschip) – de krachten kan bundelen. Regio FoodValley is een bestuurlijk samenwerkingsverband van acht gemeenten: Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal, en Wageningen.

Hoofdstuk 4

Economische structuur van Scherpenzeel

4.1 Inleiding

Het vierde hoofdstuk beschrijft de economische structuur van de gemeente Scherpenzeel. Welke economische sectoren zijn aanwezig, wat zijn de prognoses en de belangrijkste trends en ontwikkelingen en wat betekent dit voor de economische toekomst van Scherpenzeel?

De werkgelegenheid in Scherpenzeel groeide in de periode 2010-2013 met 3 procent en was daarmee ten opzichte van Regio FoodValley en de provincie Gelderland een positieve uitzondering. Het economisch beleid van de gemeente Scherpenzeel is erop gericht deze groei te behouden en te versterken.

Tabel 4a: Werkgelegenheidsontwikkeling in Scherpenzeel, Regio FoodValley en provincie Gelderland

2010	2011	2012	2013	2014	Groei 2010- 2013	Groei 2013- 2014
Scherpenzeel						
4.090	4.190	4.350	4.470	4.470	3,0%	0,0%
Regio FoodValley						
128.020	129.810	129.910	130.930	130.590	0,8%	-0,3%
Provincie Gelderland						
986.470	992.750	993.470	980.860	968.880	-0,2%	-1,2%

Bron: Werkgelegenheidsonderzoek Provincie Gelderland 2014

4.2 Midden- en kleinbedrijf (MKB)

Het midden- en kleinbedrijf in Scherpenzeel (bedrijven in de detailhandel, de zakelijke en de financiële dienstverlening) heeft 310 vestigingen (42,5% van het totaal aantal ondernemingen) die samen werk bieden aan 830 personen (18,6% van de totale werkgelegenheid). Hieronder wordt eerst ingegaan op de detailhandel (4.2.1) en daarna op de dienstverlenende sector (4.2.2).

4.2.1 Detailhandel

De gemeente Scherpenzeel telt 90 detailhandelsvestigingen waar 380 personen werkzaam zijn. Het centrum van Scherpenzeel – of preciezer: de Marktstraat, de Dorpsstraat en het Oosteinde – huisvest de meeste detaillisten. De gemeente Scherpenzeel beschikt over voldoende en kwalitatieve winkels. Er is geen sprake van grote winkelleegstand⁴.

Centrumvisie Scherpenzeel

De gemeente Scherpenzeel stelt – in samenhang met het economisch beleid – een nieuwe visie voor het centrum van Scherpenzeel op. Het gaat daarbij met name over de thema's *beleving, mobiliteit en voorzieningen*.

Op basis van interactieve bijeenkomsten⁵ én de uitkomsten van het uitgevoerde koopstromenonderzoek (zie hieronder) kan de conclusie worden getrokken dat het centrum van Scherpenzeel een voldoende kwalitatief aanbod als boodschappencentrum heeft. Het is daarbij wel belangrijk om te zorgen dat dit in de toekomst ook zo blijft. Dat betekent

⁴ De gemeente Scherpenzeel stelt een nieuwe Centrumvisie op. Dat gebeurt op een interactieve manier. Tijdens bijeenkomsten met ondernemers, inwoners en andere belanghebbenden bleek dat de kwaliteit van het centrum als voldoende en kwalitatief wordt aangemerkt.

⁵ Zie www.scherpenzeel.nl/centrumvisie

dat we moeten blijven investeren in de bereikbaarheid en de inrichting van de openbare ruimte waardoor het voor inwoners en consumenten van buiten Scherpenzeel plezierig is en blijft om in Scherpenzeel de dagelijkse boodschappen te doen.

Koopstromenonderzoek Scherpenzeel (2015)

In welke mate doen inwoners van de gemeente Scherpenzeel hun aankopen in de eigen gemeente en komen ook bezoekers van buiten de gemeente Scherpenzeel hier dagelijkse of niet-dagelijkse artikelen kopen? Hoe verhoudt de kooporiëntatie van inwoners zich met gemeenten van vergelijkbare omvang?

I&O Research deed in 2015 – in opdracht van de gemeente Scherpenzeel – onderzoek naar de koopstromen. De belangrijkste conclusies zijn:

- Bijna driekwart (70%) van de inwoners van Scherpenzeel doet de dagelijkse boodschappen in de eigen gemeente.
- Van de consumenten die meestal boodschappen doen in Scherpenzeel, doet 96% dit minstens één keer per week naar het centrum van Scherpenzeel.
- Voor niet-dagelijkse boodschappen blijft 32 procent van de inwoners in Scherpenzeel.
- Scherpenzeel trekt omzet aan uit met name Renswoude, Woudenberg en Neder-Betuwe.
- Circa 4 op de 10 inwoners van Scherpenzeel bezoekt weleens winkels op een koopzondag.
- Bijna 9 op de 10 inwoners van Scherpenzeel (86%) doet weleens aankopen via internet.
- Met uitzondering van de bereikbaarheid per openbaar vervoer, geven consumenten de gemeente Scherpenzeel als aankooplocatie een ruime voldoende.⁶

Supermarkten

In Scherpenzeel zijn twee supermarkten gevestigd: aan de oostzijde bevindt zich de Aldi (730 m² VVO, voormalige Super de Boer) en nabij de kerk bevindt zich de Jumbo (995 m² VVO, voormalige Golff). Op de grens van Woudenberg en Scherpenzeel is een grote Hoogvliet (2.000 m² VVO) gevestigd. Hoogvliet had in het verleden een veel groter marktgebied dan tegenwoordig het geval is, wat vooral veroorzaakt is door vergrotende en verbeterde supermarkten in de omliggende plaatsen (Woudenberg en Scherpenzeel).

Scherpenzeel zelf is een enigszins minder draagkrachtig marktgebied. De lage inkomens zijn 5% minder aanwezig ten opzichte van het landelijk gemiddelde en er zijn 5% meer hoge inkomens. Dit betekent dat de middeninkomens in gelijke mate aanwezig zijn ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De persoonsbestedingen *food* zijn met € 42,84 circa 2,4% lager dan het landelijke gemiddelde van € 43,89 per week. De gezinsbestedingen zullen vanwege de enigszins grotere gezinnen (2.60 ten opzichte van 2.20 landelijk) hoger zijn ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

4.2.2 Dienstverlening

De gemeente Scherpenzeel telt 220 dienstverlenende bedrijven waar 450 mensen werkzaam zijn. Samen met de detailhandel biedt de dienstverlening – op de groothandel na – de meeste werkgelegenheid. Volgens het Bureau Economisch Onderzoek van de Provincie Gelderland⁷ zal de dienstverlenende sector in 2018 de enige sector zijn waar nog sprake is van groei van het aantal arbeidsplaatsen. In Scherpenzeel zijn weliswaar 220 dienstverlenende bedrijven gevestigd, maar in deze dienstverlenende sector werken maar 450 mensen; dat is gemiddeld twee werknemers per bedrijf.

⁶ Bereikbaarheid per auto: 7,9; Compleetheid winkelaanbod: 7,9; Veiligheid winkelomgeving: 7,9; Parkeermogelijkheden: 7,5; Sfeer en uitstraling winkelgebied: 7,4; Aanbod van daghoreca: 7,1; Bereikbaarheid per openbaar vervoer: 5,5.

⁷ Bureau Economisch Onderzoek Provincie Gelderland (2014-2018) en de Provinciale Werkgelegenheidsenquête (1998-2013)

De zakelijke dienstverlening is één van de snelst groeiende bedrijfstakken in Nederland. De meeste zakelijke dienstverleningsbedrijven zijn klein. Het grootste gedeelte van de bedrijven heeft minder dan 10 werknemers. De drempel om te starten is laag doordat het leveren van zakelijke diensten over het algemeen relatief weinig investeringen vergt in gebouwen, machines en voorraden.

Uit onderzoek⁸ blijkt dat zzp-ers een steeds grotere rol gaan spelen in de flexibele schil van bedrijven als het gaat om zakelijke diensten. Vanwege de vergrijzing van de beroepsbevolking wordt het moeilijker voor bedrijven om goed personeel te vinden. Bedrijven zullen dan nog meer gebruik maken van zzp-ers. Verwacht wordt dat de positie van zzp-ers hierdoor steviger wordt.

Aan huis gebonden beroepen

Door de komst van internet, gebrek aan kantoorruimte of het voordeel van flexibele werktijden beginnen veel mensen een bedrijf aan huis. Het combineren van kleinschalige economische activiteiten met de woonfunctie kan de leefbaarheid vergroten in een woongebied. Bedrijvigheid in de woonomgeving kan in twee categorieën worden onderverdeeld:

a) Vrije beroepen (of voormalige vrije beroepen) of aan huis gebonden beroepen

Een 'aan huis gebonden beroep' is een dienstverlenend beroep dat in een woning door de bewoner wordt uitgeoefend. Hierbij behoudt de woning in grote mate de woonfunctie. Er zijn twee uitzonderingen op deze beroepen: detailhandel en prostitutie.

b) Beroeps- en/of bedrijfsmatige activiteiten

Beroepen die niet vallen onder de 'aan huis gebonden beroepen', maar die in sommige gevallen wel daarmee gelijk te stellen zijn, worden aangemerkt als beroeps- en/of bedrijfsmatige activiteiten.

Om ondernemers de mogelijkheden te bieden om kleinschalige economische activiteiten te ontwikkelen aan huis, is het van belang richtlijnen uit te werken om deze ruimte te bieden. Het voorstel is om onderstaande aandachtspunten (voor zowel aan huis verbonden beroepen als beroeps- en/of bedrijfsmatige activiteiten) verder uit te werken:

1. De woonfunctie blijft de hoofdfunctie;
2. Het gebruik heeft een kleinschalig karakter;
3. Er mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en bouwwerken;
4. Activiteiten die thuishoren op een bedrijventerrein zijn niet toegestaan;
5. De ondernemer is ook de bewoner van de woning;
6. Parkeren hoort op eigen erf te gebeuren;
7. Detailhandel is niet toegestaan;
8. Reclame-uitingen of etalages zijn bij de woning niet toegestaan. Een bescheiden bord aan de gevel is toegestaan.

Er is geen lijst met toegestane beroepen of activiteiten opgenomen. Allereerst is zo'n lijst nooit uitputtend en bovendien is een lijst in deze snel veranderende wereld snel achterhaald.

4.2.3 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van de *detailhandel* zijn:

⁸ Midden- en Kleinbedrijf Nederland (2014) en Ondernemerschap.nl

- De kwantiteit en de kwaliteit van het winkelaanbod zijn voor de consument de belangrijkste factoren die bepalen of en welk winkelcentrum ze bezoeken. Naast het aanbod spelen factoren zoals bereikbaarheid, parkeren, openbare ruimte en sfeer een doorslaggevende rol bij de keuze.
- In veel sectoren binnen de detailhandel is er sprake van branchevervaging. Bovendien zorgt het stijgende marktaandeel van supermarkten ervoor dat speciaalzaken het steeds moeilijker krijgen. Nog steeds stijgt de jaarlijkse omzet van Nederlandse internetwinkels.
- De gemeente Scherpenzeel blijft – qua inwoneraantal – beperkt groeien. De provincie Gelderland houdt rekening met een groei van het aantal inwoners naar zo'n 10.500 in 2025.
- Door het opstellen van een detailhandelstructuurvisie zal Scherpenzeel een duidelijk beeld krijgen over het functioneren en de structuur van de detailhandel.

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van de *dienstensector* zijn:

- Binnen de sector dienstverlening is een bovengemiddeld aantal zzp-ers actief en dit aantal stijgt.
- De creatieve industrie, die hoofdzakelijk bestaat uit dienstverlenende bedrijven, staat in het centrum van de belangstelling. Innovatiekansen nemen toe als ondernemers uit cultuur, dienstverlening en horeca, toerisme en recreatie samen werken.
- Ook in de dienstverlenende sector vindt in toenemende mate outsourcing plaats van softwareontwikkelingen dienstverlening naar lagelonenlanden.
- Schaalvergroting om meer tegengewicht te bieden aan de toenemende concentratie bij de afnemers van diensten.

Bron: Rabobank Cijfers & Trends

4.2.4 Conclusies

- ✓ De gemeente Scherpenzeel beschikt over een kwalitatief boodschappencentrum met voldoende aanbod. Er is sprake van relatief weinig leegstand. Driekwart van de inwoners van Scherpenzeel doet in de eigen gemeente de boodschappen.
- ✓ De gemeente Scherpenzeel kent veel zakelijke dienstverlening.
- ✓ De dienstensector en de zorg economie zijn – naar verwachting – de enige groeisectoren.

4.2.5 Aanbevelingen

- ✓ We zetten – met de vast te stellen Centrumvisie Scherpenzeel – in op het behoud van Scherpenzeel al kwalitatief boodschappencentrum;
- ✓ Het is belangrijk om te investeren in de beleving, in de voorzieningen en de mobiliteit; dat draagt bij aan de toekomstbestendigheid van het centrum van Scherpenzeel;
- ✓ De zakelijke dienstverlening – waarvan de verwachting is dat deze de komende jaren in Scherpenzeel zal blijven groeien – wordt gefaciliteerd door beleid te ontwikkelen om werken aan huis mogelijk te maken;
- ✓ We voeren het Keurmerk Veilig Ondernemen in;
- ✓ We ontwikkelen, samen met de provincie en de Kamer van Koophandel, startersbeleid;
- ✓ We zetten in op duurzaam ondernemen;
- ✓ We onderzoeken proactief de mogelijkheden voor aanleg van breedband/glasvezel.

In hoofdstuk 5 worden de doelstellingen vertaald naar speerpunten en in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten de komende periode, ten behoeve van de economische structuur van Scherpenzeel, worden uitgevoerd.

4.3 Landbouw

Landbouw is de grootste grondgebruiker van het buitengebied van Scherpenzeel. Van de 1.384 ha is 941 ha in gebruik voor agrarische doeleinden; dat is ruim 67%.

De gemeente Scherpenzeel kent 50 landbouwbedrijven waar in totaal 140 mensen werkzaam zijn. Het gaat om alle bedrijven die een productieomvang hebben van 3.000 SO⁹ of meer.

Het totaal aantal agrarische bedrijven in Scherpenzeel is de afgelopen tien jaar met 22% gedaald. De hoeveelheid grond – in gebruik door de agrarische sector – is hoegenaamd gelijk gebleven. Dat betekent dat het aantal bedrijven is gedaald, maar dat door schaalvergroting de omvang per bedrijf is vergroot. Vrijwel de gehele agrarische sector in Scherpenzeel bestaat uit het houden van meld- en vleesvee (van de 50 bedrijven zijn er minder dan 10 die zich bezighouden met akker- of tuinbouw).

Het platteland rondom Scherpenzeel wordt, mede door de ideale afwatering en grondslag, van oudsher agrarisch gebruikt. Het buitengebied wordt gekenmerkt door de oude ontginningsstructuur met een samenhangende variatie aan landschapspatronen met kleinschalige landschapselementen en bebouwingsconcentraties. Grootschalige landbouwgebieden bevinden zich buiten Scherpenzeel.

De vroege ontginningen van het landschap maken tevens dat de gemeente Scherpenzeel geen grootschalige aaneengesloten bos- en natuurgebieden kent. Rond de Wittenberg, ten noorden van het dorp, en bij Klein Ruwinkel, ten noordoosten van het dorp, bevinden zich de grootste bos- en natuurcomplexen. Deze gebieden vormen natuurlijke schakels tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

In het buitengebied van Scherpenzeel hebben agrarische bedrijven hun plek. In verspreide bebouwing en enkele buurtschappen, zoals De Haar en een deel van het buurtschap Moorst, bevinden zich boerderijen en landhuizen. Het kenmerkende kampenlandschap zorgt voor een grote variatie in het landschapsbeeld en trekt recreanten en toeristen aan. Dit geldt ook voor de cultuurhistorische elementen in het buitengebied, zoals de landgoederen en de Grebbelinie. Een uitgebreid netwerk van fietspaden en wandelroutes faciliteert inwoners en bezoekers van Scherpenzeel bij het maken van een ommetje of het maken van een meer uitgebreide tocht. In het buitengebied zijn diverse ondernemers die kleinschalige dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen aanbieden. Een grootschaliger voorziening is bungalowpark Klein Ruwinkel. Dit park bestaat uit circa 120 bungalows, een overdekt zwembad, buitensport- en -spelvoorzieningen en restaurants.

4.3.1 Noordelijk buitengebied

Het gebied ten noorden van de kern kenmerkt zich door het agrarische gebruik en het aantrekkelijke landschap. Net als in de regio, maakt de landbouw in Scherpenzeel ingrijpende ontwikkelingen door. De gemeente Scherpenzeel wil, in lijn met de koers van Regio FoodValley en de provincie Gelderland, ondernemers die kiezen voor duurzaam ondernemen en inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen ruimte bieden. In het agrarisch gebied van Scherpenzeel is blijvend ruimte voor sterke agrarische bedrijven passend binnen het multifunctionele cultuurlandschap. Grootschalige landbouwbedrijven zijn hierin ruimtelijk minder goed inpasbaar. Voor die bedrijven is daarom in – regionaal verband – ruimte aangewezen in de landbouwontwikkelingsgebieden.

Daarnaast anticipeert de regio met het functieveranderingsbeleid op het grote aantal bedrijven dat de komende jaren stopt. Ondernemers die willen omschakelen, kunnen dit op

⁹ SO (Standaard Opbrengst) is een economische maat voor de omvang van een agrarisch bedrijf en vervangt de NGE (Nederlandse Grootte-eenheid).

een ruimtelijk en economisch verantwoorde wijze doen. Zo zijn recreatieve functies het meest passend grenzend aan de bos- en natuurgebieden of aan de kern van Scherpenzeel. Aan omschakelen naar activiteiten niet passend bij het buitengebied, wordt terughoudend omgegaan. Uitgangspunt bij functieverandering is dat de ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt, bijvoorbeeld door het weghalen van overtollige bebouwing.

4.3.2 Zuidelijk buitengebied

Het gebied ten zuiden van het dorp kenmerkt zich door de sterke uitwisseling tussen het dorp en het landschap. Er is geen scherpe grens; het is een overgangszone met grote diversiteit van activiteiten. In het gebied tussen de kern en de gemeentegrens bevinden zich het Landgoed Scherpenzeel, uitlopers van het Landgoed Lambalgen en diverse dorpsfuncties, zoals de begraafplaats, volkstuinten, woonhuizen, dagrecreatieve voorzieningen en agrarische en niet-agrarische bedrijven. Het gebied is een 'dynamisch dorpslandschap'.

4.3.3 Bestemmingsplan Buitengebied

De gemeente Scherpenzeel heeft in 2013-2014 het Bestemmingsplan Buitengebied¹⁰ vastgesteld. Hierin staat onder meer wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot agrarische ontwikkelingen en het functieveranderingsbeleid.

4.3.4 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van de agrarische sector zijn:

- De druk op de groene buitenruimte in Nederland is groot. Veel functies strijden er om voorrang.
- In de agrarische sector voltrekken zich in hoog tempo grote veranderingen. Enerzijds verdwijnen veel agrarische bedrijven. Aan de andere kant is er een duidelijke trend in schaalvergroting en/of nieuwe functies waarneembaar.
- De primaire landbouw en agribusiness dragen voor circa 9% bij aan het Bruto Nationaal Product. Dit percentage is de afgelopen jaren al afgenomen en zal naar verwachting nog verder dalen. Voorspellingen wijzen erop dat ongeveer de helft van de agrarische bedrijven de komende tien jaar zal verdwijnen.
- Regio FoodValley heeft een Menukaart ontwikkeld, waarin met name ook op de ontwikkelingen in de agrarische sector wordt ingegaan.
- Het nieuwe College van Gedeputeerde Staten van Gelderland zet in op het Plussenbeleid, waarin ook toekomstige beleidslijnen voor de agrarische sector worden aangegeven.

Perspectieven voor de agrarische sector

De Gelderse land- en tuinbouw is en blijft een sector waarin ingrijpende veranderingen plaatsvinden. Het is onzeker welke vorm deze veranderingen in de komende periode precies zullen hebben. Het EU-markt- en prijsbeleid en het milieu- en energiebeleid hebben hierbij grote invloed. Zuivere agrarische bedrijven die worden voortgezet hebben behoefte aan groei wat betreft oppervlakte, gebouwen en productie. Daarnaast is op veel bedrijven sprake van verbreding van functies. Zo ontstaan bedrijven met neventakken in de zorg (zoals bijvoorbeeld zorgboerderijen), verblijfsrecreatie, dagrecreatie, verkoop aan huis en natuur- en landschapsbeheer. Tenslotte zijn er veel bedrijven die worden beëindigd; waarschijnlijk zal het aantal bedrijven nog sneller afnemen dan in de afgelopen periode al het geval was. Dit leidt mogelijk tot een toename van het aantal vrijkomende agrarische gebouwen.

¹⁰ Zie www.scherpenzeel.nl

4.3.5 Conclusies

- ✓ De gemeente Scherpenzeel kent 50 agrarische ondernemingen waar zo'n 140 mensen werkzaam zijn.
- ✓ Het agrarisch gebied ligt ten noorden en ten zuiden van de kern Scherpenzeel; deze buitengebieden worden ook voor recreatieve doeleinden gebruikt.
- ✓ De agrarische sector staat onder druk; grootschalige landbouwontwikkelingen vinden in dit gedeelte van de Gelderse Vallei niet plaats, maar Scherpenzeel wil wel ruimte blijven bieden aan de ontwikkelingen in de agrarische sector.
- ✓ De (on)mogelijkheden met betrekking tot de agrarische sector zijn vastgelegd in het in 2014 door de gemeenteraad vastgestelde Bestemmingsplan Buitengebied.

4.3.6 Aanbevelingen

- ✓ De gemeente Scherpenzeel vindt het belangrijk om de agrarische sector ruimte te blijven bieden en zet daarom in op een structurele overlegstructuur met agrariërs en/of overkoepelende organen;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel biedt agrariërs die hun activiteiten willen beëindigen de mogelijkheid om door middel van het zogenoemde functieveranderingsbeleid stallen te slopen en daarvoor in de plaats – onder voorwaarden – woningbouw toe te staan;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel ondersteunt duurzaamheidsinitiatieven in de agrarische sector – bijvoorbeeld door middel van het Vallei Boert Bewust-concept.
- ✓ We bekijken welke zaken uit de Menukaart van Regio FoodValley en het Plussenbeleid van de Provincie Gelderland op Scherpenzeel van toepassing zijn.

In hoofdstuk 5 worden de doelstellingen vertaald naar speerpunten en in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten de komende periode, ten behoeve van de economische structuur van Scherpenzeel, worden uitgevoerd.

4.4 Industrie, transport en logistiek

De gemeente Scherpenzeel huisvest met name op bedrijventerrein 't Zwarte Land een aantal grote ondernemingen op het gebied van industrie (Interface, Asco, Vion), transport en logistiek (Van Heugten, Dimetra, Mandersloot).

4.4.1 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van de *industrie* zijn:

- Er zijn nieuwe afzetmarkten in opkomende economieën in Azië, Latijns Amerika en Afrika;
- Er is sprake van ketenoptimalisatie door samenwerking op het vlak van zowel productie als productontwikkeling;
- De snelle technologische veranderingen vragen om (aanzienlijke) investeringen in *research and development* en netwerksamenwerking. Aansluiting bij kennisclusters is essentieel;
- Uitbesteding van delen van de productie naar lagelonenlanden;
- Opkomst 'smart industry'-concepten;
- Toenemende implementatie van *cleantech* productieprocessen.

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van *transport en logistiek* zijn:

- De internationale handelsstromen zijn in 2014 licht toegenomen. Ook voor 2015 wordt een kleine groei van de goederenstromen wereldwijd voorzien. Met name de opkomende economieën zijn daar, alhoewel ook zij met groeivertraging te maken hebben, debet aan; Het aandeel containers in de wereldhandel neemt nog steeds toe, ten koste van het stukgoed en bulk;
- Transport over water wordt, zeker bij grotere afstanden, vaker ingezet als alternatief voor wegvervoer;

- De oplevering van de 2e Maasvlakte in het 2e kwartaal van 2015 leidt op middellange termijn tot extra vervoer over het water en het spoor;
- Schaalvergroting zet verder door in het goederentransport over weg en water;
- Het vervoer over de Betuwelijn kan de komende jaren last hebben van de aanleg van een nieuw traject tussen Emmerich en Dortmund. Dit kan een verplaatsing van het goederentransport van spoor naar water en weg tot gevolg hebben. In dat verband is het initiatief ontstaan voor de realisering van een railterminal bij Barneveld (Harselaar).

4.4.2 Conclusies

- ✓ De gemeente Scherpenzeel kent – van oudsher – veel transportondernemingen; de meesten zijn internationaal georiënteerd en zijn gevestigd op bedrijventerrein 't Zwarte Land;
- ✓ De mogelijke realisering van een railterminal in Barneveld (Harselaar) heeft ook gevolgen voor de transportondernemingen in Scherpenzeel.

4.4.3 Aanbevelingen

- ✓ Zie de aanbevelingen met betrekking tot de bedrijventerreinen.

In hoofdstuk 5 worden de doelstellingen vertaald naar speerpunten en in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten de komende periode, ten behoeve van de economische structuur van Scherpenzeel, worden uitgevoerd.

4.5 Bedrijventerreinen

De gemeente Scherpenzeel beschikt over twee bedrijventerreinen:

1. Bedrijventerrein 't Zwarte Land (35 ha), toegankelijk via 't Zwarte Land en (het verlengde van) de Glashorst.
2. Bedrijventerrein Holleweg (voorheen Hogekamp-Oost geheten) (6,5 ha), toegankelijk via de Holleweg.

4.5.1 Bestemmingsplan Bedrijventerreinen

Op 27 juni 2013 stelde de gemeenteraad van Scherpenzeel het *Bestemmingsplan Bedrijventerreinen* vast. Het doel van het plan is om te voorzien in een adequate planologische regeling voor het plangebied. Het betreft een zogenoemd conserverend bestemmingsplan; dit betekent dat vooral is gekeken naar het in het bestemmingsplan vastleggen van het huidige gebruik. Wel is het plan voldoende flexibel om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

4.5.2 Kenmerken

Bedrijventerrein 't Zwarte Land is van de twee bedrijventerreinen de oudste. Vanaf de jaren zeventig van de 20^e eeuw is dit bedrijventerrein in fases tot stand gekomen. De laatste grote uitbreiding vond plaats in de jaren '90, waarna nieuwe ontwikkelingen nog alleen via verdere verdichting zijn mogelijk geworden. Door de aanleg van De Dreef ten noorden van Scherpenzeel is bovendien ook aan de noord- en westzijde een logische begrenzing van 't Zwarte Land ontstaan. De woonwijken Wittenberg en (later) De Nieuwe Willaer en de Stationsweg vormen de begrenzing aan de oost- en zuidzijde.

Bedrijventerrein Holleweg, voorheen ook bekend als Hogekamp-Oost, is pas sinds de jaren negentig van de vorige eeuw ontwikkeld en veel kleinschaliger dan 't Zwarte Land. Ook voor dit bedrijventerrein geldt dat de beschikbare ruimte volledig is benut. Het bedrijventerrein wordt begrensd door De Dreef aan de noord- en oostzijde, door de woonwijk Hogekamp aan de westzijde en de bebouwing aan het Oosteind aan de zuidzijde.

De gemeente Scherpenzeel heeft het gemeentehuis verplaatst naar 't Zwarte Land (zijde Stationsweg), waar een bestaand kantoorpand is betrokken. Voor het overige hebben zich de afgelopen jaren geen grote ontwikkelingen meer voorgedaan op de beide bedrijventerreinen.

De bedrijventerreinen 't Zwarte Land en Holleweg verschillen duidelijk van elkaar wat betreft structuur. Hiermee samenhangend is het type bedrijven dat zich op elk van de bedrijven heeft gevestigd. Op bedrijventerrein 't Zwarte Land zijn overwegend grootschalige bedrijven gevestigd gericht op productie, distributie en op- en overslag. Deze hebben ruimte nodig.

Bedrijventerrein Holleweg daarentegen is kleinschalig van opzet en de ruimtebehoefte van de bedrijven is ook geringer.

4.5.3 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van industrie en groothandel zijn:

- Onder invloed van diverse economische en technologische ontwikkelingen verandert de structuur van de Nederlandse markt voor bedrijventerreinen.
- Aanbieders van bedrijfsgronden hebben vaak moeite om op de behoefte vanuit de vraagkant in te spelen.
- De belangrijkste ontwikkeling van de vraagzijde van de markt is de gestage (ruimtelijke) schaalvergroting. Daarnaast is een duidelijke trend waarneembaar van kennisintensivering en specialisatie.
- De provincie Gelderland is terughoudend met betrekking tot het aanwijzen van nieuwe bedrijventerreinen en zet met name in op verdichting en revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

4.5.4 Conclusies

- ✓ De gemeente Scherpenzeel kent op dit moment twee bedrijventerreinen: 't Zwarte Land (35 ha) en Holleweg (6,5 ha) die volledig zijn uitgegeven. De kwaliteit van de beide bedrijventerreinen is goed.
- ✓ Voor bedrijventerrein Holleweg is recent een initiatief voor een bedrijfsverzamelgebouw ontwikkeld.
- ✓ De gemeente Scherpenzeel vindt het belangrijk dat de kwaliteit van het openbaar gebied en de veiligheid op en rond de bedrijventerreinen wordt gehandhaafd en onderzocht daarom, samen met ondernemers, de mogelijkheden voor het invoeren van parkmanagement.

4.5.5 Aanbevelingen

- ✓ Inventarisatie van de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen;
- ✓ Inventarisatie van de behoefte aan nieuwe bedrijfshuisvestingsconcepten;
- ✓ Onderzoek naar de revitalisering van de bestaande bedrijventerreinen;
- ✓ Onderzoek naar mogelijkheden voor het invoeren van parkmanagement.

In hoofdstuk 5 worden de doelstellingen vertaald naar speerpunten en in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten de komende periode, ten behoeve van de economische structuur van Scherpenzeel, worden uitgevoerd.

4.6 Horeca, Toerisme & Recreatie

De gemeente Scherpenzeel heeft vakantiegangers en toeristen – vanwege haar ligging in de Gelderse Vallei en in de nabijheid van de Veluwe – relatief veel te bieden. De landschappelijke omgeving nodigt uit tot het maken van kortere of langere wandelingen (bij-

voorbeeld over idyllische klompenpaden) of fietstochten (bijvoorbeeld door gebruik te maken van fietsknooppunten). Het Valleikanaal, ten zuiden van Scherpenzeel, biedt de mogelijkheid om een kano- of survivaltocht te maken.

De gemeente Scherpenzeel telt circa 20 horeca- en toeristische bedrijven waar in totaal 80 personen werkzaam zijn.

4.6.1 Verblijfs- en dagrecreatie

Verblijfsrecreatie

In de gemeente Scherpenzeel is één locatie met verblijfsmogelijkheden: Recreatiepark Klein Ruwinkel. Klein Ruwinkel heeft een oppervlakte van circa 10 hectare en biedt ruimte aan 120 recreatiewoningen, waarvan 18 stacaravans. Naast de verblijfsrecreatieve mogelijkheden zijn er ruime voorzieningen aanwezig zoals restaurants, een snackshop, een subtropisch zwembad, een natuurvijver, een kinderspeelplaats en een sportveld.

Dagrecreatie

De vele bosgebiedjes en houtwallen maken het landschap van Scherpenzeel een aantrekkelijk fiets- en wandelgebied. De voorzieningen ten behoeve van routegebonden recreatievormen bestaan vooral uit een aantal recreatieve ruiters-, fiets- en wandelpaden. Door de VVV is een aantal fietsroutes in de regio uitgezet die ook de gemeente Scherpenzeel aandoen:

- Scherpenwoudroute;
- Scherpenzeelse Grebbelinietocht;
- Bos- en Graslandroute Scherpenzeel;
- Westelijke route Scherpenzeel;
- Noordelijke route Scherpenzeel/Barneveld;
- Zuidelijke route Scherpenzeel/Amerongen;
- Valleibekenroute;
- Grebbelinieroute-Noord.

Naast fietsroutes zijn er ook wandelpaden over landgoederen, boerenerven, langs beken en langs delen van de Grebbelinie aanwezig. Deze wandelpaden worden ook wel klompenpaden genoemd. Het betreft de volgende routes:

- Het Broekerpad (7 km);
- Het Breeschotepad (6 km);
- Het Oudenhorsterpad (6 km);
- Het Dashorsterpad (12,5 km);
- Het Daatselaarpad (14 km).

Daarnaast kent Scherpenzeel een ruiterroute (Groot Wolfswinkel-Breeschoten, 4 km), rustpunten en een Toeristisch Opstap Punt (TOP Grebbelinie, Nieuwstraat/Valleikanaal). Dit is een op- en overstappunt voor drie toeristische mogelijkheden: wandelen, fietsen en kanoën. Bij het TOP zijn parkeergelegenheden, zitbanken en een speelweide aanwezig. De speelweide biedt de mogelijkheid tot picknicken, tafeltennissen, voetballen en jeu de boules. In het Valleikanaal is ter hoogte van dit TOP een kanosteiger geplaatst.

4.6.2 Promotie

De gemeente Scherpenzeel heeft een VVV Agentschap in Kulturhus De Breehoek (Marktstraat 59, Scherpenzeel). Het agentschap is geopend van maandag tot en met vrijdag van 10.00 tot 16.00 uur en op zaterdag van 10.00 tot 13.00 uur. Het agentschap biedt informatie en heeft een uitgebreide folderservice. Aan de buitenzijde van Kulturhus De

Breehoek is een digitaal en interactief informatiepaneel dat vakantiegangers en toeristen informeert over horeca, toerisme en recreatie.

De *Promotie Commissie Scherpenzeel* behartigt de promotionele belangen van Scherpenzeel. De commissie bestaat uit een aantal vertegenwoordigers van horeca- en toeristische bedrijven. De gemeente Scherpenzeel is ook vertegenwoordigd.

De gemeente Scherpenzeel kent verschillende evenementen en activiteiten die voor inwoners, vakantiegangers en toeristen worden georganiseerd, zoals de Feestmarkt (op de laatste woensdag van mei), de Open Monumentendag (beurtelings georganiseerd met Woudenberg en Renswoude) en de Wielerronde Scherpenzeel. De gemeente Scherpenzeel vindt het belangrijk dat de organisatie van evenementen op een zorgvuldige en veilige manier gebeurt en stelt hiervoor beleid op.

De gemeente Scherpenzeel vindt het belangrijk dat – samen met ondernemers – wordt nagedacht over de *branding* van het 'merk Scherpenzeel'. We ontwikkelen voor deze beleving de merknaam 'Heerlijkheid Scherpenzeel' en bouwen dit, met inwoners en ondernemers, uit tot een breed gedragen marketingconcept van Scherpenzeel waarbij we zoeken naar mogelijkheden om 'beleven' te verbinden aan de economie van Scherpenzeel.

4.6.3 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van toerisme en recreatie zijn:

- De economische betekenis van toerisme en recreatie is groot. Deze sector is inmiddels de vierde (!) economische bedrijfstak van ons land. Op grote delen van het platteland is het zelfs de belangrijkste bron van werkgelegenheid en inkomen.
- Met een jaarlijkse omzet van circa € 26 miljard zorgt deze bedrijfstak voor 4% van het Bruto Nationaal Product (BNP). Naast de bijna 340.000 directe arbeidsplaatsen levert de bedrijfstak in indirecte zin ook de nodige werkgelegenheid en inkomsten op.
- Landelijk is sprake van een toename van hotels in het hogere segment waarneembaar. Ook restaurants profiteren van de oplevende economie.

Bron: ABN AMRO Cijfers & Trends

4.6.4 Conclusies

- ✓ De gemeente Scherpenzeel biedt – met name vanwege haar ligging in de Gelderse Vallei en in de nabijheid van de Veluwe – vakantiegangers en toeristen met name natuur, rust en ruimte, maar hier wordt op dit moment nog onvoldoende gebruik van gemaakt;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel beschikt over een gevarieerd horeca-aanbod;
- ✓ In Kulturhus De Breehoek is een VVV-post gevestigd;
- ✓ Daarnaast is er een Promotie Commissie Scherpenzeel die zich tot doel stelt de gemeente Scherpenzeel in het algemeen en evenementen en activiteiten in het bijzonder te promoten.

4.6.5 Aanbevelingen

- ✓ De gemeente Scherpenzeel zet – samen met ondernemers, de VVV en de Promotie Commissie Scherpenzeel – in op het versterken van de toeristische en recreatieve mogelijkheden in en om de gemeente Scherpenzeel en stelt hiervoor een *Visie toerisme en plattelandsontwikkeling* op;
- ✓ De functie van de Promotie Commissie Scherpenzeel wordt versterkt;
- ✓ We ontwikkelen de *branding* van het 'merk Scherpenzeel' door middel van de campagne 'Heerlijkheid Scherpenzeel';

- ✓ De gemeente Scherpenzeel bekijkt – samen met ondernemers, de VVV en de Promotie Commissie Scherpenzeel – of het aanbod aan (grote en kleine evenementen) moet worden uitgebreid; hierbij valt ook te denken aan activiteiten die samen met winkeliers worden georganiseerd.

In hoofdstuk 5 worden de doelstellingen vertaald naar speerpunten en in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten de komende periode, ten behoeve van de economische structuur van Scherpenzeel, worden uitgevoerd.

4.7 Overheid

De gemeente Scherpenzeel is een zelfstandige gemeente en werkt regionaal samen in Regio FoodValley.

Op verschillende terreinen vindt samenwerking plaats met andere gemeenten, zoals Leusden, Woudenberg, Barneveld en Renswoude.

Kengetallen

Bij de gemeente Scherpenzeel werken 61 fte.

De gemeenteraad bestaat uit 13 leden; het college van b en w uit burgemeester en drie wethouders.

Het college van burgemeester en wethouders bestaat uit:

- Burgemeester B. Visser
- Wethouder H. Vreeswijk
- Wethouder M. van de Fliert-Klein
- Wethouder T.A. van Dijk

De gemeenteraad bestaat uit de volgende fracties:

- GBS (Gemeente Belangen Scherpenzeel):	3 zetels
- SGP (Staatkundig Gereformeerde Partij):	3 zetels
- CDA (Christen Democratisch Appèl):	3 zetels
- ChristenUnie:	2 zetels
- DS (Democraten Scherpenzeel):	1 zetel
- VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie):	1 zetel

4.7.1 Wat zijn de trends en ontwikkelingen?

De belangrijkste trends en ontwikkelingen ten aanzien van de overheid zijn:

- Gemeenten worden hét (eerste) loket voor inwoners en ondernemers als zij contact zoeken met 'de overheid';
- Het aantal taken van gemeenten neemt weer toe – de overheveling van de drie decentralisaties per 1 januari jl. is daarvan het beste bewijs;
- Er is een blijvende discussie over de ideale schaalgrootte van een gemeente.

4.7.2 Conclusies

- ✓ De gemeente Scherpenzeel is (en blijft vooralsnog) een zelfstandige gemeente die haar taken zo goed mogelijk uitvoert;
- ✓ Voor een aantal taken wordt samenwerking gezocht (en gevonden) met andere gemeenten;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel beschikt met betrekking tot economische aangelegenheden over een accountmanager voor ondernemers, maar heeft geen opgetuigd Ondernemersloket.

4.7.3 Aanbevelingen

- ✓ De gemeente Scherpenzeel versterkt de contacten met ondernemers – zowel via overleggen met de Ondernemersvereniging Scherpenzeel, als met individuele ondernemers;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel geeft structuur aan werk- en bedrijfsbezoeken;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel ontwikkelt het Ondernemersloket Scherpenzeel door – zowel fysiek als digitaal;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel ontwikkelt beleid voor startende ondernemers in samenwerking met de provincie Gelderland en de Kamer van Koophandel;
- ✓ De gemeente Scherpenzeel bekijkt of er sprake is van overbodige regelgeving; in samenwerking met inwoners en ondernemers wordt een top 3 van overbodige regelgeving opgesteld en vervolgens wordt bekeken of deze regelgeving kan worden vereenvoudigd of beëindigd.

In hoofdstuk 5 worden de doelstellingen vertaald naar speerpunten en in hoofdstuk 6 staat welke activiteiten de komende periode, ten behoeve van de economische structuur van Scherpenzeel, worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 5 Speerpunten

5.1 Algemeen

De doelstellingen – zoals vermeld in hoofdstuk 1 worden in dit hoofdstuk – op basis van de voorgaande informatie – vertaald naar speerpunten. Wat vinden we belangrijk om de komende periode aan te pakken. Wat zijn de speerpunten van het economisch beleid van de gemeente Scherpenzeel?

De speerpunten worden in het volgende hoofdstuk vertaald naar een uitvoeringsprogramma. Of met andere woorden: wat gaan we concreet doen om deze speerpunten uit te voeren.

5.2 Ambitie

- De gemeente Scherpenzeel profiteert volop van haar unieke identiteit: de ruimte, de leefbaarheid, liggend in een groene, natuurlijke omgeving (de Gelderse Vallei) en in de nabijheid van stedelijke dynamiek (Utrecht, Arnhem, Ede en Amersfoort).
- De gemeente Scherpenzeel is en blijft een fijne gemeente om te wonen, te werken en te verblijven.
- De gemeente faciliteert en ondersteunt ondernemers.

5.3 Doelstellingen

Het ambitieniveau van de gemeente Scherpenzeel – zoals hierboven beschreven en samengevat – is vertaald naar een economische visie voor de gemeente Scherpenzeel die is opgesteld aan de hand van de volgende doelstellingen:

- Het behouden, versterken en stimuleren van de bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- Het (verder) verbeteren van het ondernemers(vestigings)klimaat;
- Het (blijvend) onderhouden van goede relaties met ondernemers en bedrijfsleven.

Hieronder wordt – per doelstelling – aangegeven wat de speerpunten zijn.

Doelstelling 1

Het behouden, versterken en stimuleren van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid

Speerpunten bij doelstelling 1

- a) Behoud en versterking van het (lokale) midden- en kleinbedrijf;
- b) Profileren van de gemeente Scherpenzeel als vestigingslocatie voor ondernemers;
- c) Behoud van werkgelegenheid.

Doelstelling 2

Het (verder) verbeteren van het ondernemers(vestigings)klimaat

Speerpunten bij doelstelling 2

- a) Voldoende en kwalitatief goed aanbod van bedrijventerreinen;
- b) Eigentijdse vestigingsmogelijkheden (zoals de mogelijkheid voor het vestigen van een bedrijf aan huis en aanwezigheid van breedband/glasvezel binnen en buiten de bebouwde kom);
- c) Voldoende ontwikkelingsruimte voor midden- en kleinbedrijf en horeca in aangewezen gebieden;
- d) Ondernemersgerichte, actieve gemeentelijke dienstverlening.

Doelstelling 3

Het (blijvend) onderhouden van goede relaties met ondernemers en bedrijfsleven

Speerpunten bij doelstelling 3

- a) Structureel overleg met bedrijvenkring en ondernemersvereniging;
- b) Werk- en bedrijfsbezoeken (zowel van college van B&W als van de gemeenteraad);
- c) Ondernemersevents in samenwerking met bedrijvenkring en ondernemersvereniging;
- d) Beëindiging overbodige regelgeving;
- e) Doorontwikkeling van het Ondernemersloket Scherpenzeel.

Hoofdstuk 6

Uitvoeringsprogramma

De gemeente Scherpenzeel wil – zoals gezegd – werk maken van het economisch beleid. In de hoofdstukken 1 tot en met 5 is het beleid beschreven en is aangegeven welke speerpunten de komende jaren aandacht krijgen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven op welke manier de doelstellingen en speerpunten de komende jaren concreet handen en voeten krijgen.

Doelstelling 1

Het behouden, versterken en stimuleren van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid

Speerpunten en activiteiten bij doelstelling 1

Behoud en versterking van het (lokale) midden- en kleinbedrijf	We overleggen zowel met de Ondernemersvereniging Scherpenzeel in het algemeen als met het Midden- en Kleinbedrijf in het bijzonder over landelijke, regionale en lokale onderwerpen en ontwikkelingen met betrekking tot het Midden- en Kleinbedrijf. De gemeente Scherpenzeel zet in op een campagne waarin de gemeente wordt geportretteerd als aantrekkelijke vestigingslocatie voor ondernemers (zie hieronder). We onderzoeken de mogelijkheden – ook in relatie tot de centrumvisie voor Scherpenzeel – voor flexibele bestemmingsplan waardoor het eenvoudig mogelijk is de bestemming zó aan te passen dat het aantrekkelijk wordt voor het Midden- en Kleinbedrijf om zich ergens te vestigen – uiteraard rekening houdend met de omgevingsfactoren. We onderzoeken de mogelijkheden om de versterking van het Midden- en Kleinbedrijf te koppelen aan de uitvoering van de Participatiewet waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de gelegenheid krijgen om werkervaring op te doen bij één of meer Scherpenzeelse bedrijven.
Profileren van de gemeente Scherpenzeel als vestigingslocatie voor ondernemers	De gemeente Scherpenzeel ontwikkelt een campagne waarin de gemeente wordt geportretteerd als aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven. Het is daarbij belangrijk om – indachtig de huidige en toekomstige mogelijkheden – de campagne te richten op die bedrijven/branches waarvan mag worden aangenomen dat die in aanmerking zouden kunnen komen voor nieuw- of hervestiging in Scherpenzeel. De campagne wordt ondersteund door een actuele website waarop alle informatie over ondernemen in Scherpenzeel staat vermeld en actueel wordt gehouden. We verbinden de <i>branding</i> van het 'merk Scherpenzeel' door middel van de campagne 'Heerlijkheid Scherpenzeel' aan de promotie van Scherpenzeel als vestigingslocatie voor bedrijven.
Behoud van de werkgelegenheid	We vinden het belangrijk dat de werkgelegenheid in Scherpenzeel niet alleen op peil blijft, maar ook groeit. Volgens de cijfers van de provincie Gelderland (zie pag. 11) is deze groei in potentie aanwezig.

Doelstelling 2

Het (verder) verbeteren van het ondernemers(vestigings)klimaat

Speerpunten en activiteiten bij doelstelling 2

Voldoende en kwalitatief goed aanbod van bedrijventerreinen	We ontwikkelen – in samenwerking met de Ondernemersvereniging Scherpenzeel – een onderzoek (bijvoorbeeld door middel van een enquête) naar de behoefte van ondernemers aan (nieuwe) bedrijventerreinen (zowel voor de korte, de middellange en de lange termijn). We spreken ook af wanneer zo'n onderzoek wordt herhaald. We organiseren – in samenwerking met de Ondernemersvereniging Scherpenzeel in het algemeen en de op de beide bedrijventerreinen gevestigde bedrijven in het bijzonder – een schouw naar de kwaliteit van de bedrijventerreinen en brengen op die manier in kaart wat er op korte, middellange en lange termijn moet gebeuren om de kwaliteit van de bedrijventerreinen te garanderen. Dat is goed voor de huidige ondernemers, maar ook om nieuwe ondernemers te enthousiasmeren om zich in Scherpenzeel te vestigen. Naar aanleiding van deze schouw wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld en voor financiering daarvan aan de gemeenteraad voorgelegd. We overleggen – samen met de Ondernemersvereniging Scherpenzeel en de op de beide bedrijventerreinen gevestigde bedrijven – of er behoefte is om in samenwerking met de Stichting Collectieve Beveiliging Bedrijventerreinen parkmanagement te ontwikkelen (dat meer is dan alleen veiligheid). We ontwikkelen – in het verlengde daarvan – voor het centrum van Scherpenzeel het Keurmerk Veilig Ondernemen.
Eigentijdse vestigingsmogelijkheden (zoals de mogelijkheid voor het vestigen van een bedrijf aan huis en de aanwezigheid van breedband/glasvezel binnen en buiten de bebouwde kom)	We ontwikkelen beleid om de mogelijkheid voor het vestigen van een bedrijf aan huis te faciliteren. We vinden het belangrijk om rekening te houden met eigentijdse vestigingsmogelijkheden van en voor bedrijven, zoals een groeiende behoefte van bijvoorbeeld zzp-ers aan een flexplek waar bij – soms samen met anderen – hun werkzaamheden tijdelijk uitvoeren. Zij hebben geen behoefte aan een eigen vestigingslocatie, maar willen wel graag gebruik kunnen maken van de faciliteiten die een bedrijfsverzamelgebouw biedt, incl. de communicatiemogelijkheden zoals een snelle internetverbinding, etc.
Voldoende ontwikkelingsruimte voor het midden- en kleinbedrijf en horeca in aangewezen gebieden	We vinden het belangrijk om het midden- en kleinbedrijf en de horeca mogelijkheden voldoende ontwikkelingsruimte te bieden en treden hierover met het midden- en kleinbedrijf en de horeca in overleg. We kijken daarbij bijvoorbeeld naar de mogelijkheden om huidige bestemmingsplannen op een flexibele manier te actualiseren waardoor het eenvoudig mogelijk wordt om de bestemming – binnen de vastgestelde wet- en regelgeving – zo aan te passen dat nieuwe ondernemersinitiatieven mogelijk worden gemaakt.
Ondernemersgerichte, actieve	De gemeente Scherpenzeel wil werk maken van het econo-

gemeentelijke dienstverlening	misch beleid en stelt zich daarmee op als een actieve partner voor ondernemers in Scherpenzeel. De gemeente Scherpenzeel communiceert proactief over ondernemers gerelateerde zaken en biedt ondernemers één aanspreekpunt voor hun vragen (in plaats van dat zij met een aantal gemeentelijke medewerkers van doen krijgen). De gemeente Scherpenzeel breidt het Ondernemersloket Scherpenzeel uit en koppelt hier een actieve netwerkfunctie aan. De gemeente Scherpenzeel vereenvoudigt de wet- en regelgeving; overbodige regelgeving wordt zoveel als mogelijk tegengegaan. Jaarlijks wordt een top drie van overbodige regelgeving opgesteld en zo mogelijk beëindigd.
-------------------------------	---

Doelstelling 3

Het (blijvend) onderhouden van goede relaties met ondernemers en bedrijfsleven

Speerpunten en activiteiten bij doelstelling 3

Structureel overleg met bedrijvenkring en ondernemersvereniging	De gemeente Scherpenzeel overlegt viermaal per jaar met de Bedrijvenkring Woudenberg Scherpenzeel en de Ondernemersvereniging Scherpenzeel over actuele onderwerpen.
Werk- en bedrijfsbezoeken (zowel van het college van B&W als de gemeenteraad)	Het gemeentebestuur van Scherpenzeel – zowel het college van burgemeester en wethouders als de gemeenteraad – organiseert werkbezoeken.
Ondernemersevents in samenwerking met Bedrijvenkring Woudenberg Scherpenzeel en de Ondernemersvereniging Scherpenzeel	We organiseren, samen met de Bedrijvenkring Woudenberg Scherpenzeel en de Ondernemersvereniging Scherpenzeel, themabijeenkomsten over actuele en/of lokale thema's. We onderzoeken de mogelijkheden om events te organiseren die aansluiten bij landelijke actuele thema's, zoals Prinsjesdag, etc.
Beëindiging overbodige regelgeving	We vinden het belangrijk dat de plaatselijke wet- en regelgeving voor ondernemers zo overzichtelijk en helder mogelijk is. We dagen ondernemers uit om overbodige (of schijnbaar overbodige regelgeving) bij de gemeente te melden waarna een top 3 van overbodige regelgeving wordt opgesteld en wordt afgeschaft.
Doorontwikkeling van het Ondernemersloket Scherpenzeel	We vinden het belangrijk dat er één centraal punt is en blijft waar ondernemers met hun vragen over ondernemen in Scherpenzeel terecht kunnen. We breiden de informatiefunctie van het Ondernemersloket Scherpenzeel uit. Het Ondernemersloket Scherpenzeel initieert bijeenkomsten en vormt een spilfunctie in de contacten met het bedrijfsleven in Scherpenzeel.

Hoofdstuk 7

Geraadpleegde kerngegevens

We hebben – voor de Nota Economisch Beleid Scherpenzeel – gebruik gemaakt van de volgende bronnen.

Bronnen:

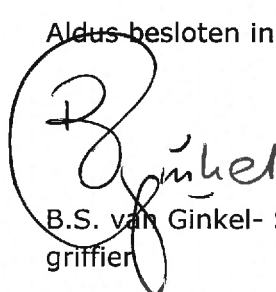
- Provincie Gelderland (Provinciale Werkgelegenheidsenquête)
- Provincie Gelderland (Arbeidsmarktmonitor)
- Provincie Gelderland (Statistisch Zakboek)
- Ministerie van Economische Zaken (Beleidsagenda 2016 in de Rijksbegroting 2016 van het Ministerie van Economische Zaken)
- Kamer van Koophandel
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, Statline)
- Gemeente Scherpenzeel (Coalitieakkoord Samen zorgen, Samen leven, Samen we)
- Regio FoodValley (Strategisch Agenda Regio FoodValley)

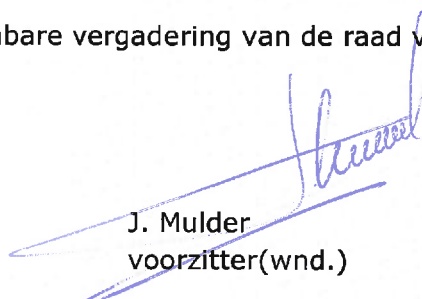
Feiten en cijfers:

De Nota Economisch Beleid Scherpenzeel 2015-2018 bevat de volgende overzichten van kerngegevens:

- Algemeen
- Bevolking
 - Bevolkingsgroei
 - Bevolkingspiramide
 - Loop van de bevolking
 - Bevolkingsprognose
 - Niet-Nederlanders naar enige geselecteerde landen
- Wonen
- Economie en arbeidsmarkt
 - Beroepsbevolking
 - Arbeidsparticipatie
 - Ontwikkeling werkgelegenheid
 - Werkgelegenheidsstructuur en vestigingen
 - Bedrijvendynamiek
 - Top 20 van grootste vestigingen van bedrijven en instellingen
 - Werkloosheid
 - Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner
 - (Uitgeefbare) bedrijfsterreinen
 - Werkgelegenheid toerisme en recreatie

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 18 februari 2016,

B.S. van Ginkel- Schuur
griffier

J. Mulder
voorzitter(wnd.)

